

Dan Turèll

Om kirker og krucifikser

Okay, jeg tilstår: Jeg er uvenner med kristendommen. Jeg kan ikke lide den. Den har altid frastødt mig. Ikke på den måde, som f. eks. politiske synspunkter kan frastøde én – sådan noget med at overveje dem, analysere dem og tage afstand fra deres idé, nej det er ikke på dén måde. Det er snarere på den måde, man bliver frastødt af pølsevognspølser, popcorn eller pornohæfter: Man kaster lige et blik på varen og tænker nej, nej, ikke mig, ud. Det er lige så instinktivt og indgroet en modvilje som den, man får ved lyden af en neglefil eller en nål, der ridser i grammofonpladen.

Jeg kommer til at tænke på en klog gammel japansk buddhist, dr. D. T. Suzuki, som i sin tid rejste rundt i Europa. Da Suzuki vendte hjem, sagde han, at det var alt sammen meget interessant, men der var én ting, der havde undret ham, og det var denne skik med at hænge den korsfæstede Kristus op alle vegne. Det var da en mærkelig figur at hænge op, sagde Suzuki: En mand med søm igennem hænder og fødder, sygt nedadbøjet på et kors! Grusomhed i og på

hver eneste kirke og i hvert andet privathjem (procenten er nok faldet siden) – det kunne da ikke være sundt, at se på, og for resten heller ikke opmuntrende? Suzuki – og enhver japaner – ville, sagde han, have foretrukket en blomst, et billede af havets bølgebrydninger, måske en fisk, en flaksende fugl, et menneske, der gravede sin have – eller hvad som helst andet.

Denne Suzuki's tilsyneladende ganske uideologiske, men helt spontane reaktion forekom mig særdeles sund og var tillige et godt billede på, hvorfor det er af så stor værdi, at enhver kultur ustandselig bli'r genspejlet af fremmede. Vi, der lever i den kristne verden, sér nemlig ikke – og det gælder, tror jeg, hvad enten vi er kristne eller ej – den hængte, lidende mand på korset. Vi sér bare et tegn, som vi har sét så tit, at vi lige så lidt ser det som Coca-Cola reklamen på den lokale købmands dør. Det markerer kirke eller religion som en art varemærke, på samme måde som den forgyldte kringel i gamle dage markerede bageren eller den dinglende støvle skomageren.

Men Suzuki kommer udefra, langt væk fra. Han ser andet end traditionen, han ser selve billedet. Og han kan ikke lide det. Hvem ville – ret beset – kunne det?

Det er ligesom, når man er turist og bliver præsenteret for gamle kirker og klostre, prægtige, kæmpestore flere hundrede år gamle bygningsværker, som beundres og dyrkes af religiøse såvel som af arkitektur- og kunstinteresserede. Disse mægtige stendynger lader mig altid, al ydre skønhed til trods, totalt kold. Historien bag dem lyser altid for uhyggeligt igennem, synes jeg – som Suzuki syntes med korset. Den historie, nemlig, at bag enhver af disse millioner omhyggeligt anbragte sten i kirker overalt i verden (og de har altid været de mest prægtige bygninger i enhver historie!) ligger de små's sure slid, alle disse hænder, der har slæbt og stablet stenene dag ud og dag ind – uden (som oftest) selv at få så meget som en acceptabel bolig til gengæld – i dag som for ti tusind år siden. Alt dette for at have et sted at tilbede en Gud, som lige så godt

Fortsættes side 70

Fortsat fra side 65

kunne tilbedes i grøftekanten eller på gadehjørnet, alt efter hvor man nu bor – eller for den sags skyld lige så godt i biografen eller på bar'en.

De gamle Zen-buddhister, som Suzuki hører til, og som også jeg har stor sympati for, havde en ganske anden indstilling. I stedet for at bygge et alter eller en overdimensioneret, opulent dekoreret kirke for deres Gud – Buddha'en – opfattede de hvert eneste træ, de så langs landevejen, som en kirke for deres Gud. I stedet for at skrive Bibler om deres Gud, så de ham, eller forsøgte at se ham, igennem de planter, han havde sat i jorden. Som Grundtvig sagde de:

*Gik alle Konger frem paa
Rad*

*i deres Magt og Vælde
de mægted' ej det
mindste Blad*

at sættte paa en Nælde.

– Og følgelig gik de ud fra, at deres Gud nok ville foretrække en skov af lotusblomster – eller tidsler – fremfor andre og salmebøger.

Det er svært at undgå at tænke på, at vores – den vestlige verdens – typiske tilbøjelighed for at rejse disse overflødighedshorn af monumenter på karakteristisk måde svarer til vor sækularisering, som teologerne siger: vores verdsliggørelse. Hvis man tilstrækkelig længe har identificeret sin Gud og sin tro med kirker og krucifikser, er det klart, den er svær at få tilbage til blomsterne og træerne igen, og dermed tilbage til hverdagen og livet. Og lige præcis der er det, vor religion står. Det er uden fortrydelse, jeg kan tilføje: Så længe den endnu står. ■